

DE CHINESE QUOTE 500

door Paul Frentrop

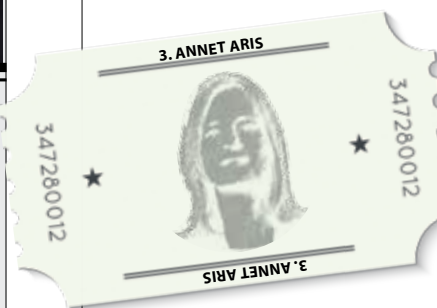
De voorgenomen verkoop door een sociaaldemocratische minister van financiën van de – genationaliseerde – door de vakbond opgerichte verzekeraar Reaal en zijn tegenpool Zwitserleven aan een Chinese partij die geen jaarverslagen publiceert, laat zien dat het kapitalisme nog steeds concurrenten heeft. China, de tweede economie ter wereld, wordt al 66 jaar bestuurd door de communistische partij. Toch kent China heel erg rijke mensen. Wereldwijd bezitten tweeduizend mensen een miljard of meer. Van deze tweeduizend zijn ruim tweehonderd Chinees staatsburger.

Wel valt met enige regelmaat te lezen dat “een van de rijkste mensen van China” in de gevangenis is beland. Het verband tussen deze feiten wordt het best geïllustreerd door de lijst van rijkste mensen in China, zo heeft de journaliste Rebecca Chao weleens uitgelegd. De Chinese variant van onze Quote 500 lijst heet ‘Gai fu bang’ maar de lijst heeft in China een bijnaam. Hij wordt ‘Sha zhu bang’ genoemd, wat zoveel betekent als ‘lijst van de slachtvarkens.’

Toen Deng Xiaoping in 1978 begon met zijn economische hervormingen, zei hij: “Laat eerst maar een paar mensen rijk worden.” Maar het was niet de bedoeling dat ze rijk zouden blijven en bovendien: hoe word je rijk in een communistisch land? Niet door het beter te doen dan je concurrent, maar door de juiste connecties te hebben. Het ‘marktsocialisme’ van de Chinese communisten is een systeem van persoonlijke banden met de machthebbers en draait op gunsten en vriendendiensten. Het heet ‘guanxi’. Dankzij ‘guanxi’ hebben de rijken hun fortuin kunnen verzamelen zonder zich al te veel te bekommeren om de regels. Omgekeerd verkregen veel partijfunctionarissen rijkdom die nooit op basis van hun salaris bereikbaar was geweest.

Dat heeft als keerzijde dat als een beschermheer in politieke problemen raakt, de ‘succesvolle’ ondernemer de contacten kwijt is waarop zijn zakenimperium rust. Dan tuimelt hij uit de Gai fu bang. Ook moeten de zittende machthebbers zo nu en dan laten zien dat ze iets tegen corruptie doen. Als ze wilden, zouden ze waarschijnlijk iedereen op de Gai fu bang wegens overtredingen van regels kunnen arresteren, maar dan stort het systeem in. Dus pikken ze er zo nu en dan eentje uit de lijst. Ziedaar het verschil tussen kapitalisme en communisme. In Nederland is angst voor misdadigers de reden om niet in de Quote 500 te willen staan. In China moet wie in de Gai fu bang prijkt constant de regering vrezden. Daar bestaat geen ‘Zwitserlevengevoel’.

DAT NIET ALTIJD ALLE ZITJES TIJDENS COMMISSARISVERGADERINGEN BEZET ZIJN, KAN TE MAKEN HEBBEN MET DE VOLLE AGENDA'S VAN ENKELE TOEZICHTHOUDERS

MEER VERGADEREN BIJ PROBLEMEN

Commissaris worden bij een voormalig probleembedrijf betekent extra veel vergaderen. De rvc's van AEX-bedrijven komen jaarlijks tussen zes en tien keer officieel bijeen. Bij Delta Lloyd werden afgelopen jaar vijftien vergaderingen gehouden. Dat heeft wellicht te maken met de bestuurlijke onrust door een conflict met De Nederlandsche Bank.

Ook bij andere bedrijven in roerige omstandigheden kwamen commissarissen aanmerkelijk meer samen voor een officieel overleg. Commissarissen van Ballast Nedam troffen elkaar verleden jaar liefst 34 keer, die van Imtech 22 maal, terwijl de president-commissaris van Grontmij zestien keer een vergadering uitschreef.

De opkomst bij vergaderingen is hoog. Geen enkel bedrijf rapporteerde een opkomst van minder dan 80 procent. Onder de hoofdfondsen wist Shell de maximale score te halen. Bij alle zeven gehou-

den vergaderingen van het olieconcern in 2014 waren telkens alle negen commissarissen aanwezig. KPN scoorde met een aanwezigheidspercentage van 86 het laagst. President-commissaris Strepel riep zijn zeven collega-toezichthouders in 2014 negen keer samen op het hoofdkantoor aan het Haagse Maanplein, maar daar bleven meermaals enkele stoelen leeg. Dat kan wellicht te maken hebben met de twee Mexicaanse commissarissen die sinds halverwege 2013 namens grootaandeelhouders América Móvil aan boord heeft.

DE NEVENFUNCTIES

Dat niet altijd alle zitjes tijdens commissarisvergaderingen bezet zijn, kan te maken hebben met de volle agenda's van enkele toezichthouders. Een commissariaat is per definitie een deeltijdfunctie: het wil daarom nog weleens voorkomen dat één persoon meerdere commissariaten bekleedt.

Voormalig AkzoNobel-topman Hans Wijers is koploper in het verzamelen van commissariaten binnen de zakenwereld. Behalve president-commissaris bij Heineken en Ajax houdt de oud-minister van Economische Zaken ook nog toezicht bij Shell, de Britse farmaceut GlaxoSmithKline (GSK) en investeringsmaatschappij Hal.

Ook Robert Polet heeft een indrukwekkende portefeuille verzameld. De Nederlander Polet vertrok in 2011 als bestuursvoorzitter van het Italiaanse modemerkt Gucci en is sindsdien een veelgevraagd commissaris. Behalve niet-uitvoerende bestuurder bij Reed Elsevier en Philip Morris is Polet ook president-commissaris van de Italiaanse brillenmaker Safilo. Hier is een connectie met Nederland. Investeerder Hal heeft bijna 42 procent van de aandelen in handen.

Annet Aris is de machtigste vrouwelijke commissaris van ondernemend Nederland. Zij heeft vijf commissariaten, waaronder bij de Britse beursgenoteerde reis-